

CUGETĂRI NORMATIVE PRIVIND PROVOCAREA AVORTULUI ÎN ALTE STATE

NORMATIVE DISCUSSIONS CONCERNING THE INDUCED ABORTION IN OTHER STATES

Igor Soroceanu, student în anul IV, Facultatea de Drept, **Alexandru Cicala**, doctorand
Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Rezumat

Protejarea vieții și sănătății persoanei reprezintă o valoare nobilă de talie internațională. Fiecare stat în parte trebuie să poseze îndatorirea obiectivă față de acest deziderat prin ajustarea propriei sale legislații. În acest sens, ne-am trasat ca obiectiv de a efectua o analiză comparativă a primului fenomen ilicit care are drept scop atentarea la viața și sănătatea persoanei – întreruperea cursului de sarcină.

Cuvinte-cheie: avort, dreptul la viață, norma juridică, sancțiune, liberarea de răspundere penală, privarea de libertate.

Summary

Protecting the life and health of the person is a noble international value. Each state must have an objective duty towards this goal by adjusting its own legislation. In this sense, we set ourselves the objective of making a comparative analysis of the first illicit phenomenon that aims at disrespecting the life and health of the person – interruption of pregnancy.

Keywords: abortion, right to life, legal norm, sanction, release of criminal liability, deprivation of liberty.

Introducere

Dreptul la viață al tuturor persoanelor a fost proclamat solemn în primele acte normative din istoria omenirii, dându-se astfel expresie celor mai nobile năzuințe ale umanității. Astfel, ideea respectivă are valoare nobilă pe tot parcursul evoluției umane.

Ocrotirea persoanelor împotriva actelor îndreptate contra vieții s-a impus ca o necesitate obiectivă încă din timpurile cele mai îndepărtate.

Declarația universală a drepturilor omului, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 10 decembrie 1948, reiterează rolul existenței ființei umane și încorporează în art. 3 că „orice om are dreptul la viață, libertate și la inviolabilitatea persoanei”¹, iar Pactul cu privire la drepturile civile și politice, prevede în art.6 pct.1 că „dreptul la viață este inerent persoanei umane, acest drept trebuie ocrotit prin lege și nimeni nu poate fi privat de viața sa în mod arbitrar”².

Plecând de la aceste prevederi internaționale, legiuitorul moldav a adoptat propria lege organică la 18 aprilie 2002 cu numărul de ordine 985. Aceasta din urmă, a devenit și unica lege penală a Republicii Moldova compusă din două părți: partea generală și partea specială.

Partea specială a Codului penal al Republicii Moldova³ cuprinde XVIII capitole, iar Capitolul II având denumirea marginală *Infrațiuni contra vieții și sănătății persoanei*. Un

rol aparte de protejare a relațiilor sociale cu privire la viața sau sănătatea persoanei în limitele normative ale acestui capitol îi revine și fenomenului antisocial de întrerupere a cursului sarcini. Pentru a desprinde ideile-cheie ale acestui ”flagel”, care actualmente se manifestă cel mai des în rândul persoanelor tinere, ne-am propus ca obiectiv esențial de-a efectua o cercetare comparativă a fenomenului dat.

O cercetare detaliată și comparativă are menirea de a-i oferi posibilitatea unui jurist să analizeze prevederile legitime din alte state, să observe punctele *forte* și ideile practice, care ulterior pot fi propuse într-o remarcare de *lege ferenda* pentru modernizarea propriei legislații.

Scopul studiului

Pornind de la necesitatea absolută de cunoaștere a legislației autohtone și având ca obiectiv esențial în prim-plan ocrotirea vieții și sănătății persoanei, în studiul de față ne propunem să elucidăm unele cugetări normative la nivel internațional în care se admite provocarea unui avort și concomitent normele incriminatorii care interzic aceste acțiuni.

Metode utilizate și materiale aplicate

Urmărind atingerea scopului propus în această cercetare, a fost selectat materialul normativ privind instituirea în alte state a infrațiunii de provocare a avortului (C. pen.), precum

¹ Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată la 10 decembrie 1948 prin Rezoluția 217A în cadrul celei de-a treia sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, art. 3.

² Pactul internațional nr. 1966 din 16.12.1966 cu privire la drepturile politice și civile. Intrat oficial în vigoare la 23.03.1967, pentru Republica Moldova în vigoare din 26.04.1993.

³ Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 // Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în 2009.

și remarcarea rolului marilor precursori internaționali ai drepturilor omului (DUDO, etc.) în protejarea vieții și sănătății persoanei. Aceste elemente fundamentale reies, în principal, din însăși metoda analitică a comparației, folosită atât de cercetășii dreptului comparat, cât și de juriștii fiecărui sistem juridic, ca modalitate de identificare a asemănarilor și deosebirilor existente între legislațiile statelor lumii pe fiecare segment de tematică analizată. De asemenea, pentru realizarea în întregime a scopului trasat, într-un mod adecvat au fost aplicate metodele: sintezei și investigației științifice.

Rezultatele obținute și discuții

În Codul penal al Republicii Moldova incriminarea privind provocarea ilegală a avortului este dislocată la art. 159. Potrivit textului de lege, este supusă răspunderii penale persoana care întrerupe cursul sarcinii:

a) în afara instituțiilor medicale sau cabinetelor medicale autorizate în acest scop;

b) care nu are studii medicale superioare speciale;

c) ce depășește 12 săptămâni, în lipsa indicațiilor medicale, stabilite de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;

d) în cazul contraindicațiilor medicale pentru efectuarea unei asemenea operații;

e) în condiții antisaniare – art. 159 alin. (1) C. pen. al R. Moldova. Se pedepsește o asemenea faptă cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani. De asemenea, în cazul dat poate fi aplicată și pedeapsa închisorii de până la 2 ani.

La alin. 2 al aceluiași articol sunt consacrate și două forme agravante ale faptei de provocare a avortului. Așadar, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 6 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani, persoana care a provocat ilegal avortul și ca urmare a cauzat, din imprudență, o vătămare gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății sau care a provocat, din imprudență, decesul victimei⁴.

Titlul II din C. pen. al R. Austria cu denumirea marginală *Întreruperea de sarcină*, prevede răspunderea penală pentru provocarea avortului în cadrul a trei norme juridice.

În corespundere cu art. 96 C. pen. al R. Austria, este sancționată penal persoana:

1. care, cu acordul femeii gravide, întrerupe sarcina acesteia – art. 96 alin. (1). Pedeapsa pentru o asemenea faptă este una de tipul închisorii de până la un an de zile. Iar, dacă această acțiune ilegală este comisă ca îndeletnicire, această sancțiune a făptuitorului poate să se mărească de până la 3 ani.

2. Aceiași faptă, săvârșită de o persoană care nu este medic – art. 96 alin. (2), se pedepsește cu închisoare de până la 3 ani. Iar, în cazul când se constată că este săvârșită ca îndeletnicire sau are ca urmare moartea femeii gravide, pedeapsa este de la 6 luni la 5 ani.

Fapta femeii care își întrerupe singură sarcina sau care permite altei persoane să o facă – art. 96 alin. (3), de asemenea, se pedepsește cu închisoare până la un an de zile. Dispozițiile respective se aplică în cazul provocării unui avort cu acordul persoanei însărcinate.

La art. 98 alin. (1) C. pen. al R. Austria este prevăzută

răspunderea penală în cazul întreruperii cursului de sarcină efectuat fără acordul persoanei. În esență, această faptă constă în *întreruperea de sarcină fără acordul gravidei* care se pedepsește cu închisoare de până la 3 ani. În cazul când această acțiune ilicită are ca urmare moartea gravidei, pedeapsa persoanei de tipul închisorii poate fi calculată de la 6 luni la 5 ani. La alin. (2) a aceluiași norme incriminatorie este remarcată una din modalitățile de liberare de aplicare a pedepsei pentru provocarea avortului dacă, *întreruperea de sarcină este efectuată în scopul salvării gravidei dintr-o situație care ar putea să îi fie fatală și care nu poate fi înlăturată în alt mod, în care acordul gravidei nu poate fi obținut în timp util*.

Într-un mod particular, la art. 97 C. pen. al R. Austria, sunt prevăzute trei modalități speciale de liberare de răspunderea penală, care pot fi aplicate:

1. dacă întreruperea de sarcină se produce în primele 3 luni de la debutul sarcinii în urma unei recomandări medicale, fiind efectuată de către un medic;

2. dacă întreruperea de sarcină este necesară în vederea împiedicării producerii unui pericol la adresa vieții care nu poate fi înlăturat în alt mod ori a unor prejudicii legate de sănătatea fizică sau morală a gravidei sau dacă există un pericol real ca nou-născutul să aibă grave probleme psihice sau fizice sau dacă gravida nu împlinise vârsta de 14 ani la data când a rămas gravidă și în toate aceste cazuri întreruperea este efectuată de către un medic;

3. dacă întreruperea de sarcină este efectuată în scopul salvării gravidei dintr-o situație care ar putea să îi fie fatală și care nu poate fi înlăturată în alt mod, în împrejurări în care ajutorul medical nu poate fi acordat în timp util⁵.

În C. pen. al Belgiei răspunderea pentru provocarea avortului este statuată în Titlul VII *Crime și delictे împotriva ordinii în cadrul familiilor și împotriva moralei publice*. Capitolul I cu denumirea generică *Avortul* cuprinde unele dispoziții normative de interzicere a întreruperii unei sarcini. Așadar, *cel care, medic sau nu, printr-un mijloc oarecare, provoacă în mod intenționat avortul unei femei care nu a consimțit la aceasta* – art. 348 C. pen. al Belgiei, va fi privat de libertate pe un termen de la 5 la 10 ani. În cazul când: *avortul a fost provocat de violențe exercitate în mod voluntar, dar fără intenția de a-l produce* – art. 349 alin. (1) C. pen. al Belgiei, făptuitorul va fi pedepsit cu închisoare de la 3 luni la 2 ani și cu o amendă de la 26 la 300 de euro; *avortul a fost provocat de violențe comise cu premeditare sau având cunoștință despre starea femeii* – art. 349 alin. (2) C. pen. al Belgiei, autorul acestei ilegalități va fi privat de libertate de la 6 luni până la 3 ani și va achita o amendă de la 50 până la 500 de euro. Art. 350 din C. pen. al Belgiei pedepsește cu închisoare pe un termen de la 3 luni la 1 an și cu amendă de la 100 până la 500 de euro pe cel care, prin anumite alimente, băuturi, medicamente sau prin orice alt mijloc provoacă avortul unei femei care a consimțit la aceasta.

C. pen. al Belgiei ca și C. pen. al R. Austria prevede expres unele reglementări normative privind liberarea de răspunderea penală a unor genuri de persoane și acțiuni orientate către întreruperea sarcinii. Astfel, în conformitate cu textul de lege al Belgiei, art. 350 alin. (2), **nu există infracțiune** în situația în care femeia însărcinată, pe care starea în care se află o pune în situație de risc, solicită unui medic să-i întrerupă sarcina, dacă:

⁴ Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 // Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în 2009, art. 159

⁵ Codul penal al Republicii Austria cu ultimele modificări și completări din 04 octombrie 2016, art. 96, 97, 98.

a) întreruperea de sarcină este efectuată înainte de sfârșitul celei de-a 12-a săptămâni scurse din momentul concepției;

b) întreruperea de sarcină este efectuată în bune condiții medicale, de către un medic, într-o instituție unde există un serviciu sanitar care o ia în primire pe femeia însărcinată și îi dă informațiile necesare, mai ales asupra drepturilor, ajutorului și avantajelor garantate de lege și decretele privitoare la familie, la mamele celibatate și la copiii lor, asupra posibilităților oferite prin adopția copilului care urmează să se nască și care, fie la cererea medicului, fie la propria sa solicitare, primește asistență și sfaturi asupra mijloacelor la care ar putea recurge pentru a-și rezolva problemele psihologice și sociale cauzate de situația sa.

Medicul solicitat de o femeie în vederea întreruperii sarcinii trebuie:

a) să informeze femeia despre riscurile medicale actuale sau viitoare la ce se expune prin întreruperea sarcinii;

b) să-i amintească despre diversele posibilități de primire a copilului care urmează să se nască și să apeleze, în caz de nevoie, la personalul de serviciu în vederea acordării asistenței necesare și consilierii psihologice;

c) să se asigure dacă femeia este hotărâtă să procedeze la întreruperea sarcinii.

Medicul nu va putea să efectueze avortul decât la șase zile după prima consultație cu persoana însărcinată și după ce aceasta la rândul său a precizat în scris ziua intervenției și faptul că e hotărâtă să se supună unei astfel de intervenții.

După depășirea termenului de douăsprezece săptămâni, întreruperea voluntară a sarcinii nu va putea fi efectuată decât dacă sarcina periclitează în mod grav sănătatea femeii sau există dovezi că copilul care urmează să se nască va fi atins de o boală cu gravitate deosebită și recunoscută drept incurabilă în momentul diagnosticării. În acest caz medicul solicitat va apela la opinia unui al doilea medic, iar opiniile acestea vor fi atașate la dosarul medical al pacientei.

Medicul sau orice altă persoană calificată din cadrul unității medicale unde a fost efectuată intervenția trebuie să asigure informarea femeii cu privire la contracepție.

Nici un medic, asistent, sau membru al personalului medical auxiliar nu poate fi obligat să participe la efectuarea unei întreruperi de sarcină.

Medicul solicitat trebuie să aducă la cunoștința gravidei în cauză, încă de la prima vizită a acesteia, **refuzul lui de a efectua intervenția.**

În situația când, *femeia care, de bună voie a făcut un avort în afara condițiilor legale* – art. 351 C. pen. al Belgiei, aceasta va fi pedepsită cu închisoare de cel puțin un an și o amendă de la 50 la 200 de euro.

Iar, *dacă mijloacele folosite în scopul efectuării avortului cauzează moartea femeii*, cel care le-a administrat sau indicat în acest scop va fi condamnat la reclusiune de la 5 la 10 ani, în cazul în care femeia a consimțit la efectuarea avortului, dar intervenția a fost efectuată în afara condițiilor legale care îl liberează de răspundere penală pe făptuitor, și la închisoare de la 10 la 15 ani, în cazul în care femeia nu a consimțit la efectuarea avortului⁶.

Sediul normativ de stabilire a răspunderii penale pentru provocarea avortului este consacrat și în Capitolul X *Infrațiuni împotriva vieții și a copilului* din C. pen. al R. Croația. Conform

actului normativ, la art. 115 sunt remarcate următoarele fapte antisociale, și anume:

✓ alin. (1), *cel care, contrar reglementărilor cu privire la întreruperea sarcinii, face, incită sau ajută la o întrerupere de sarcină* – va fi pedepsit cu închisoarea pe o perioadă de până la 3 ani.

✓ alin. (2), *dacă fapta menționată supra (art. 115 alin. (2)) a provocat decesul persoanei însărcinate sau i se agravează starea acesteia de sănătate* – atunci făptuitorul va fi privat de libertate pe o perioadă de la un an până la 10 ani.

✓ alin. (3), *dacă persoana efectuează o întrerupere de sarcină unei persoane fără consimțământul acesteia* – atunci autorul acestei fapte își va petrece maxim următorii 8 ani după gratii.

✓ alin. (4), *dacă fapta menționată supra (art. 115 alin. (3)) a provocat decesul persoanei însărcinate sau i se agravează starea acesteia de sănătate* – făptuitorul va fi sancționat cu o pedeapsă de tipul închisorii pe o perioadă de la 3 până la 15 ani.

Tentativa de infracțiune privind întreruperea cursului sarcinii în corespundere cu reglementările normative ale C. pen. al R. Croația – se pedepsește⁷.

Legislația penală a Republicii Cehe prevede răspunderea penală pentru provocarea ilegală a avortului în cadrul mai multor articole, amplasate în Capitolul I cu denumirea marginală *Infrațiuni contra vieții și sănătății*, astfel:

I. În secțiunea 159 C. pen. al R. Cehe **Întreruperea ilegală a cursului sarcinii fără consimțământul femeii însărcinate** sunt stipulate următoarele:

➤ *Persoana care efectuează o întrerupere a cursului sarcinii fără consimțământul femeii însărcinate* – sec. 159 alin. (1), va fi pedepsită cu închisoarea pe o perioadă de la 2 până la 8 ani.

➤ *Persoana vinovată de întreruperea sarcinii va fi privată de libertate pe o perioadă de la 3 până la 10 ani, dacă aceasta:*

- comite fapta prevăzută sec. 159 alin. (1) C. pen. al R. Cehe asupra unei femei care nu a împlinit 18 ani;
- comite o astfel de faptă cu uz de violență, amenințare cu violența, sau amenințare cu alte vătămări grave;
- comite o astfel de faptă abuzând de suferința sau dependența femeii însărcinate;
- comite o astfel de faptă în mod repetat;
- prin comiterea unei astfel de fapte care provoacă vătămarea corporală gravă – sec. 159 alin. (2).

➤ *Persoana care efectuează o întrerupere a cursului sarcinii fără consimțământul femeii însărcinate și a provocat vătămarea corporală a două sau mai multe persoane* – sec. 159 alin. (3), va fi pasibilă de răspunderea penală. O asemenea faptă se sancționează cu pedeapsa închisorii pe o perioadă de la 5 la 12 ani.

➤ *Persoana care efectuează o întrerupere a cursului sarcinii fără consimțământul femeii însărcinate și a provocat decesul a două sau mai multe persoane* – sec. 159 alin. (4), va fi privată de libertate pe o perioadă maximă de 16 ani.

II. În secțiunea 160 C. pen. al R. Cehe **Întreruperea ilegală a cursului sarcinii cu consimțământul femeii însărcinate** se sancționează *persoana care efectuează o întrerupere a cursului sarcinii cu consimțământul femeii însărcinate*. Pedeapsa pentru o asemenea abatere de la norma de reglementare constă din două părți: una generală pentru toți subiecții de drept de tipul închisorii de la un an până la 5 ani și ce-a de a două, care se aplică doar față de unele categorii de persoane și constă în interzicerea

⁶ Codul penal al Belgiei cu ultimele modificări și completări din 11 august 2016, art. 348-352.

⁷ Codul penal al Republicii Croația cu ultimele modificări și completări din 5 aprilie 2018, art. 115.

desfășurări activități pe o perioadă nedeterminată dacă avortul este comis de către angajatul medical.

III. Secțiunea 161 din C. pen. al R. Cehe intitulată Înlesnirea întreruperii cursului sarcinii prevede atragerea la răspundere pentru următoarele modalități normative de provocare a avortului, și anume:

► *Persoana care ajută o femeie însărcinată să întrerupă singură cursul sarcinii, ori să solicite sau înlesnească altcuiva să întrerupă cursul sarcinii* – sec. 161 alin. (1), va fi atrasă la răspundere penală. O asemenea abatere ilegală privează de libertate autorul acesteia pe o durată de maxim un an de zile.

► *Persoana care ajută o femeie însărcinată să întrerupă singură cursul sarcinii, ori să solicite sau înlesnească altcuiva să întrerupă cursul sarcinii asupra unei femei care nu a împlinit 18 ani și/sau prin comiterea unei astfel de fapte contribuie la vătămarea corporală gravă a femeii însărcinate* – sec. 161 alin. (2), atunci aceasta va fi privat de libertate pe o perioadă de la 6 luni până la 5 ani.

► *Persoana care ajută o femeie însărcinată să întrerupă singură cursul sarcinii, ori să solicite sau înlesnească altcuiva să întrerupă cursul sarcinii și ca rezultat final are loc decesul persoanei* – sec. 161 alin. (3), va fi condamnat pe o perioadă de la unu la șase ani.

IV. La secțiunea 162 cu denumirea generică Îndemnarea unei femei însărcinate să întrerupă cursul sarcinii se pedepsește acea persoană care contribuie direct prin îndemnuri și facilitează provocarea unui avort. Acțiunile alternative a acestei ilegalități sunt identice cu cele menționate în cadrul sec. 161 din C. pen. al R. Cehe. Sancțiunea maximă care poate fi aplică în corespundere cu săvârșirea în realitatea obiectivă a unor asemenea fapte este una de tipul închisorii de până la 6 ani.

V. Secțiunea 163 din C. pen. al R. Cehe intitulată Dispoziții comune, prevede expres o modalitate de liberare de răspundere penală a persoanei însărcinate. Așadar, în corespundere cu textul de lege, *femeia însărcinată care întrerupe singură cursul sarcinii sau care solicită sau permite altei persoane să întrerupă cursul sarcinii nu răspunde penal pentru o astfel de faptă, nici măcar în calitate de instigator sau complice*⁸.

Codul penal al Republicii Cipriote, la fel ca și legislația penală a Republicii Cehe, prevede răspunderea penală pentru provocarea avortului în cadrul mai multor norme juridice.

În Cipru, tentativa de întrerupere a cursului sarcini este prevăzută ca o normă distinctă în Partea specială a C. pen., care se sancționează cu pedeapsa închisorii. Prin urmare, art. 167 C. pen. al R. Cipriote intitulat **Tentativa de avort**, atragere la răspundere penală orice persoană care, *având intenția să cauzeze un avort oricărei femei însărcinate sau nu, îi administrează ilegal sau o determină să ia otravă ori altceva dăunător sau folosește orice fel de violență ori alte mijloace* – va fi pedepsit cu maxim 14 ani de închisoare. La art. 168 este statuată **Tentativa de avort pentru femeia însărcinată**, aceasta făcând referire la faptul că în cazul în care o femeie fiind sau nu însărcinată, care are intenția de a-și face un avort, ia otravă în mod ilegal ori altceva dăunător, sau folosește orice fel de violență ori alte mijloace sau permite să i se administreze ori să i se facă orice dintre cele menționate – va fi sancționată cu o pedeapsă de maxim 7 ani de închisoare.

Potrivit art. 169 C. pen. al R. Cipriote cu denumirea marginală **Furnizarea de medicamente sau instrumente pentru avort** este dislocată acțiunea ilegală prin care o persoană

ii furnizează orice tip de medicamente sau instrumente altele în mod ilicit, știind că are scopul de a fi folosit ilegal pentru a provoca un avort unei femei care este sau nu însărcinată – aceasta din urmă, va fi pasibilă de răspundere penală. O asemenea faptă se sancționează cu o pedeapsă de tipul închisorii pe un termen de maxim 3 ani.

Cu toate acestea, în Cipru, pe lângă normele incriminatorii sus-menționate care au drept scop interzicerea unei persoane de a întrerupe cursul sarcinii, provocarea unui avort – este posibilă prin prisma încadrării acțiunii făptuitorului în conținutul și limitele art. 169-a C. pen. al R. Cipriote. Astfel, în strictă corespundere cu articolul nominalizat, este liberată de răspundere penală persoana și admisă procedura de întrerupere a sarcinii dacă aceasta a fost efectuată din motive medicale, de către un medic certificat, în cazul când:

♦ *sarcina este rezultatul unui viol, iar neîntreruperea cursului de sarcină ar produce o criză evidentă și serioasă în statutul social al femeii însărcinate sau în mediul său familial* – art. 169-a (a) C. pen. al R. Cipriote.

♦ *admiterea continuării sarcinii va pune în pericol viața femeii sau va provoca daune fizice, intelectuale sau mintale copilului. Acest risc fiind unul mult mai mare decât dacă sarcina nu este întreruptă sau că există un risc semnificativ ca în cazul în care copilul s-ar naște suferind de deficiențe fizice sau mintale astfel încât să aibă un handicap grav* – art. 169-a (b) C. pen. al R. Cipriote⁹.

Sediul normativ de protejare a vieții nou-născutului în Estonia este consacrat în Capitolul IX a C. pen. cu denumirea generică **Infrațiuni contra persoanei**.

Conform C. pen. al Estoniei, sunt susceptibile de răspundere juridică persoanele care săvârșesc următoarele fapte ilegale:

✓ *întreruperea unei sarcini împotriva voinței femeii însărcinate* – art. 125 C. pen. al Estoniei. Pedeapsa închisorii aplicată pentru o asemenea abatere de la prevederile legale poate varia de la 3 până la 12 ani.

✓ *întreruperea unei sarcini, la cererea femeii însărcinate, de către o persoană care nu are dreptul de a întrerupe o sarcină conform legii* – art. 126 alin. (1) C. pen. al Estoniei. Sancțiunea pentru această faptă este una de genul închisorii de până la 3 ani.

✓ *întreruperea unei sarcini, la cererea femeii însărcinate, de către o persoană care nu are dreptul de a întrerupe o sarcină conform legii dacă sarcina a durat mai mult de 21 de săptămâni* – art. 126 alin. (2) C. pen. al Estoniei. Săvârșirea unei asemenea acțiuni privează de libertate făptuitorul acesteia pe o perioadă de maxim 5 ani.

✓ *întreruperea sarcinii unei femei de către o persoană care are dreptul de a întrerupe sarcina la cererea femeii însărcinate mai târziu decât este permis prin lege* – art. 127 C. pen. al Estoniei. Se pedepsește o asemenea faptă ilicită cu închisoarea de până la un an de zile.

✓ *afectarea unui embrion sau a unui făt prin rănire, administrarea unei substanțe sau efectuarea oricărui alt procedeu în ceea ce privește embrionul sau fătul în timp ce acesta se află în uterul unei femei, în cazul în care o astfel de faptă determină avortul spontan ori moartea embrionului sau a fătului* – art. 129 alin. (1) C. pen. al Estoniei. Pedeapsa aplicată pentru o asemenea ilegalitate este una de tipul închisorii de până la 5 ani.

⁸ Codul penal al Republicii Cehe (Cehia) din 08.01.2009, cu ultimele modificări și completări din 1 ianuarie 2015, secțiunea 159-163.

⁹ Codul penal al Republicii Cipriote din 1999 cu ultimele modificări și completări din 01.01.2015, art. 167-169-a.

✓ acțiunile precizate la art. 129 alin (1) C. pen. al Estoniei *dacă sunt comise de o persoană juridică* – la fel se pedepesc. Această dispoziție normativă este prevăzută la art. 129 alin (2) C. pen. al Estoniei și făptuitorul acesteia se alege cu sancțiunea pecuniară¹⁰.

Un model asemănător de incriminare a procesului de întrerupere ilegală a sarcinii cu cel instituit în legislațiile statelor sus-menționate [R. Austria – art. 98 alin. (1); Belgia – art. 348; R. Croația – art. 115 alin. (3); R. Cehia – sec. 159 alin. (1)], este consacrat și în art. 223-10 a C. pen. al Franței. În Secțiunea V cu denumirea marginală *Despre întreruperea ilegală a sarcinii* din cadrul Capitolului III, intitulat *Despre punerea în pericol a persoanei* este pedepsită cu 5 ani de închisoare și cu amendă de 75 000 euro persoana care provoacă avortul fără consimțământul persoanei însărcinate. Tentativa de provocare a avortului fără consimțământul persoanei însărcinate se sancționează cu aceeași pedeapsă ca și în cazul comiterii infracțiunii propriu-zise¹¹.

C. pen. al Finlandei prevede răspunderea penală pentru întreruperea cursului sarcinii în limitele normative ale Capitolului XXII cu denumirea generică *Încălcarea drepturilor fătului, embrionului și moștenirii genetice*. Incriminarea respectivă este dislocată în:

a) Secțiunea 1 **Avortul ilegal** intrată în vigoare din 2009, ce prevede că *o persoană care întrerupe sarcina unei alte persoane fără permisiunea acesteia*, în lipsa unui temei legal și a autorizației certificate se pedepsește cu o amendă ori cu închisoare de până la 2 ani.

b) Secțiunea 2 **Avortul ilegal în formă agravantă**, dacă este *pusă în pericol grav viața sau sănătatea femeii ori infracțiunea este săvârșită prin încălcarea consimțământului persoanei însărcinate*, atunci făptuitorul va fi privat de libertate pe o perioadă de la 4 luni până la 4 ani¹².

Concluzie

În lumina celor constatate, putem remarca cu certitudine că

studiul de drept comparat realizat în domeniul provocării ilegale a avortului ne permite să facem următoarele clasificări finale:

1) Legislații penale în care avortul este provocat de către persoanele care nu au studii medicale: R. Moldova, R. Austria, Estonia;

2) Legislații penale în care avortul este provocat din imprudență și ca urmare produce o vătămare gravă asupra victimei: R. Moldova, R. Croația, R. Cehia;

3) Legislații penale unde provocarea ilegală a avortului are ca urmare decesul persoanei: R. Moldova, R. Austria, Belgia, R. Croația, R. Cehia;

4) Legislații penale în care avortul este provocat cu acordul persoanei însărcinate: R. Austria, Belgia, R. Cehia, Estonia;

5) Legislații penale unde subiectul infracțiunii își întrerupe singură sarcina: R. Austria, Belgia;

6) Legislații penale în care avortul este provocat fără acordul persoanei însărcinate: R. Austria, Belgia, R. Croația, R. Cehia, Estonia, Finlanda;

7) Legislații penale unde este prevăzută în textul de lege liberarea de răspunderea penală a persoanei pentru întreruperea unei sarcini: R. Austria, Belgia, R. Cehia, R. Cipru;

8) Legislații penale în care este pedepsită tentativa de provocare a avortului: R. Croația, R. Cipru, Finlanda;

9) Legislații penale unde sunt incriminate și alte circumstanțe agravante decât cele reiterate *supra*: R. Cehia, R. Cipru, Estonia, Finlanda;

10) Legislații penale în care provocarea avortului este statuată în mai multe norme juridice: R. Cipru, Belgia, R. Cehia, R. Austria.

Este, de asemenea, important de menționat că, în legislația Estoniei, ca subiect de drept al infracțiunii de provocare a avortului poare fi și persoana juridică. Sancțiunile aplicate pentru asemenea fapte în unele state sunt riguroase, precum ar fi până la 16 ani de închisoare în R. Cehia sau o amendă de până la 75.000 euro în Franța.

Bibliografie

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată la 10 decembrie 1948 prin Rezoluția 217A în cadrul celei de-a treia sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.
2. Pactul internațional nr. 1966 din 16.12.1966 cu privire la drepturile politice și civile. Intrat oficial în vigoare la 23.03.1967, pentru Republica Moldova în vigoare din 26.04.1993.
3. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 // Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în 2009.
4. Codul penal al Republicii Austria cu ultimele modificări și completări din 04 octombrie 2016.
5. Codul penal al Belgiei cu ultimele modificări și completări din 11 august 2016.
6. Codul penal al Republicii Croația cu ultimele modificări și completări din 5 aprilie 2018.
7. Codul penal al Republicii Cehia (Cehia) din 08.01.2009, cu ultimele modificări și completări din 1 ianuarie 2015.
8. Codul penal al Republicii Cipriote (Cipru) din 1999 cu ultimele modificări și completări din 01.01.2015.
9. Codul penal al Estoniei, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2015.
10. Codul penal al Franței cu ultimele modificări și completări din 22 iulie 2016.
11. Codul penal al Finlandei cu ultimele modificări și completări din 01.01.2015.

¹⁰ Codul penal al Estoniei, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2015, art. 125-127, 129.

¹¹ Codul penal al Franței cu ultimele modificări și completări din 22 iulie 2016, art. 223-10.

¹² Codul penal al Finlandei cu ultimele modificări și completări din 01.01.2015, secțiunea 1-2.